Dosar nr. 2a-1840/24 Prima instanță: Judecătoria Chişinău, sediul Centru
2-22091080-02-2a-03052024 Judecător: Alexandru Mardari

D E C I Z I E

21 octombrie 2025 **municipiul Chișinău**

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Centru

Instanța compusă din:
Președintele ședinței, judecătorul Ruxanda Pulbere
Judecătorii Constantin Roșca și Roman Pascari
Grefier Ionela Muturniuc

examinând în ședință publică apelul declarat de Gonța Ecaterina, împotriva hotărârii Judecătoria Chişinău, sediul Centru, din 16 iunie 2023, adoptată în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată înaintată de Gonța Ecaterina către Țurcanu Ion privind desfacerea căsătoriei, stabilirea domiciliului copiilor minori și încasarea pensiei de întreţinere,

C O N S T A T Ă:

Poziția și soluția instanței de fond:

1. Gonța Ecaterina a depus o cerere de chemare în judecată către Țurcanu Ion privind desfacerea căsătoriei, stabilirea domiciliului copiilor minori și încasarea pensiei de întreţinere.
2. În motivarea cererii a indicat că cu pîrîtul Ţurcanu Ion a încheiat căsătoria la data de 01.08.2010, căsătoria fiind înregistrată de primăria satului Voinescu, raionul Hînceşti, şi trecută în registrul de stare civilă sub nr. *****.
3. Din căsătorie au 3 copii minori, şi anume: *****, ***** şi *****.
4. Relaţia de căsătoria cu pîrîtul s-a înrăutăţit semnificativ. Principiile de baza pe care se întemeiază o familie sunt neglijate. Astfel că susţinerea morală, materială şi fizică în creşterea şi educarea copiilor din partea pîrîtului lipseşte cu desăvîrşire. Comunicarea dintre soți lipseşte, iar orice încercarea de discuţie a unei probleme în vederea găsirii unei soluţii de compromis degenerează în conflict. Pîrîtul devine violent şi agresiv, fapt ce afectează în mod negativ starea psihico-emoţionala a copiilor şi a reclamantei.
5. Consideră că familia s-a destrămat şi relaţiile familiale nu mai pot fi restabilite. Termenul de împăcare nu va da rezultat avînd în vedere că relaţia de căsătorie este

grav afectata, iar pe parcursul acesteia pîrîtul a avut suficient timp de a-şi stabili priorităţile în viaţa şi a-şi corecta comportamentul.

6. Menţionează că la moment pîrîtul Ţurcanu Ion nu domiciliază la adresa reclamantei precum şi nici nu cunoaște locul aflării acestuia. De asemenea nu contactează nici cu copiii. La apelul telefonic nu răspunde astfel fiind în imposibilitate de a respecta calea prealabilă în vederea desfacerii căsătoriei.
7. Solicită reclamanta conform cerințelor concretizate desfacerea căsătoriei încheiată la data de 01.08.2010 între Ţurcanu Ion şi Gonţa Ecaterina, înregistrată la Primăria satului Voinescu raionul Hînceşti sub nr. *****, stabilirea domiciliului copiilor minori *****, ***** şi ***** cu mama Gonţa Ecaterina, încasarea pensiei de întreţinere în sumă fixa în mărime de 2500 lei lunar de la Ţurcanu Ion pentru copiii minori *****, ***** şi *****, în beneficiul Eacterinei Gonţa, începînd cu data depunerii cererii pînă la atingerea majoratului de către copii, încasarea pensiei de întreţinere a fostului soţ, din contul lui Ţurcanu Ion în beneficiul Eacterinei Gonţa, în sumă de 2822,40 lei lunar pentru perioada 27.06.2022 – 01.08.2022, precum și încasarea cheltuielilor suplimentare legate de instituționalizarea minorului Țurcan Alex în mărime de 3000 lei lunar.
8. Prin hotărârea Judecătoriei Chişinău, sediul Centru din 16 iunie 2023 a fost admisă parțial acţiunea la cererea de chemare în judecată înaintată de Gonța Ecaterina către Țurcanu Ion privind desfacerea căsătoriei, stabilirea domiciliului copiilor minori și încasarea pensiei de întreţinere. S-a desfăcut căsătoria încheiată la 01 august 2010 între Țurcanu Ion şi Gonța Ecaterina trecută în registrul actelor de stare civilă de către Primăria satului Voinescu raionul Hîncești cu nr. *****. Pentru înregistrarea desfacerii căsătoriei şi eliberarea certificatului de desfacere a căsătoriei în Oficiul de Stare Civilă s-a încasat de la Gonța Ecaterina și Țurcanu Ion în beneficiul statului taxa de stat în mărime de 100 (una sută) lei de la fiecare. S-a stabilit domiciliul copiilor minori ***** născut la *****, ***** născută la ***** și ***** născut la ***** cu mama Gonța Ecaterina IDNP *****. S-a încasat pensia de întreţinere de la Țurcanu Ion IDNP ***** în beneficiul lui Gonța Ecaterina IDNP ***** pentru copilul minor ***** născut la 30 octombrie 2011 în mărime de 2000 (două mii) lei lunar, începând cu data depunerii cererii de chemare în judecată de 28 iunie 2022 până la atingerea vârstei de 18 ani a copilului. S-a încasat pensia de întreţinere de la Țurcanu Ion IDNP ***** în beneficiul lui Gonța Ecaterina IDNP ***** pentru copilul minor ***** născută la ***** în mărime de 2000 (două mii) lei lunar, începând cu data depunerii cererii de chemare în judecată de 28 iunie 2022 până la atingerea vârstei de 18 ani a copilului. S-a încasat pensia de întreţinere de la Țurcanu Ion IDNP ***** în beneficiul lui Gonța Ecaterina IDNP ***** pentru copilul minor ***** născut la ***** în mărime de 2000 (două mii) lei lunar, începând cu data depunerii cererii de chemare în judecată de 28 iunie 2022 până la atingerea vârstei de 18 ani a copilului. S-a încasat de la Țurcanu Ion IDNP ***** în beneficiul lui Gonța Ecaterina IDNP ***** cheltuielile de judecată în mărime de 140 (una sută patruzeci) lei. S-a încasat de la Țurcanu Ion IDNP ***** în beneficiul statului taxa

de stat în mărime de 2160 (două mii una sută șaizeci) lei. Hotărârea în partea ce ţine de încasarea pensiei de întreţinere a copiilor minori s-a pus în executare imediat. În partea solicitărilor de încasare a cheltuielilor suplimentare pentru copilul minor și a pensie de întreținere pentru soție acțiunea s-a respins ca neîntemeiată. Copia hotărârii cu privire la desfacerea căsătoriei, în termen de 3 (trei) zile de la rămânerea definitivă, a fosto transmisă IP „Agenţia Servicii Publice”.

Poziția părților în instanța de apel:

9. Nefiind de acord cu hotărârea Judecătoriei Chişinău, sediul Centru din 16 iunie 2023, la 30 iunie 2023, în termenul de declarare a apelului, Gonța Ecaterina a declarat apel nemotivat împotriva acesteia, iar la 3 septmbrie 2024 completat cu apel motivat prin care a solicitat casarea parțială a hotărârii judecătoreşti nr. 2-13783/ 2022 din 16 iunie 2023 emisă de Judecătoria Chișinău, sediul Centru. Încasarea pensiei de întreținere de la Țurcanu Ion a. n. ***** în beneficiul Ecaterinei Gonța a. n. *****, pentru fiecare dintre copii minori, ***** a. n. *****, ***** a. n. *****, ***** a.n. *****, în mărime de 2500 (două mii cinci sute) lei pentru fiecare, începând cu data înaintării acțiunii în judecată 27.06.2022. Încasarea de la Turcanu Ion a. n. ***** în beneficiul Ecaterinei Gonța a. n. ***** cheltuielilor suplimentare pentru copilul minor ***** a.n. *****, în mărime de 3000 (trei mii) lei lunar începând cu data de 01.10.2022 până la data de 31 mai 2023.
10. În motivarea apelului declarat, apelanta a menționat că cu referire la corectitudinea constatării circumstanțelor de fapt ale cauzei, instanța de fond eronat a constatat în pct.32 al hotărârii că reclamanta nu a administrat probe că ar fi avut un venit propriu insuficient și că soțul are posibilitate finaciară de a plăti pensia. În acest sens specific că a prezentat ordinul nr. 452 din 01.08.2022 de reîncadrare în funcție. Din conținutul ordinului respectiv (pct. 1) se atestă că raporturile de serviciu erau suspendate pe motivul aflării în concediu plătit pentru îngrijirea copilului (*****), până la vârsta de 3 ani. Or, a solicitat încasarea pensiei de întreținere de la Turcanu Ion în beneficiul Ecaterinei Gonța, pentru perioada începând cu 27.06.2022 până la 01.08.2022, adică de la data adresării în instanța de judecată până la data reîncadrării în funcție, perioadă în care singurul venit îl constituia indemnizația lunară pentru creşterea copilului în mărime de 1600 lei, insuficient pentru creșterea copilului și întreținerea personală. Tot la acest aspect consideră relevante prevederile alin. (1) și (2) ale art. 117 Cod de procedură penală care prevăd că probele în cauze civile sînt elemente de fapt dobîndite în modul prevăzut de lege, care servesc la constatarea circumstanţelor ce justifică pretenţiile şi obiecțiile părților, precum şi altor circumstanţe importante pentru justa soluţionare a cauzei.
11. În calitate de probe în cauze civile se admit elementele de fapt constatate din explicațiile părţilor şi ale altor persoane interesate în soluționarea cauzei, din

depozițiile martorilor, din înscrisuri, probe materiale, înregistrări audio-video, din concluziile experţilor.

12. Din conținutul normei citate supra, rezultă că elementele de fapt constatate din explicațiile părților date în proces, la fel constituie probe. În acest sens a explicat că soțul, Turcanu Ion, deşi oficial nu era încadrat în câmpul muncii, el realizează venit, întrucât activează în calitate de şofer în cadrul SRL „Furnizare Energie". Fapt care de altfel a fost confirmat în instanță prin prezentarea de către intimat a unui contract de muncă, însă pe care instanța nu l-a anexat la dosar.
13. La fel, hotărârea contestată este afectată prin aplicarea eronată a normei materiale şi anume a art. 98 alin. (2) Codul Familiei care prevede că, pensia de întreținere se încasează de la data adresării în instanța judecătorească.
14. Cererea de chemare în judecată a fost depusă la data de 27.06.2022, însă, prin hotărârea judecătorească s-a dispus încasarea pensiei alimentare începând cu data de 28.06.2022. Din nou, sub aspectul dat, hotărârea contestată nu conține o motivare de ce s-a dispus încasarea pensiei începând cu a doua zi de când s-a adresat în judecată şi nu de la data adresării în instanța de judecată. Presupune că în acest caz, instanța de fond a luat drept punct de referință data când cauza a fost înregistrată şi repartizată acţiunea prin intermediul PIGD, contrar art. 98 alin. (2) Codul Familiei.
15. La fel, consideră că instanța de fond nu a analizat toate probele prezentate care justifică că suma de 2500 lei lunar pentru fiecare copil este una rezonabilă reieşind din condițiile şi cerinţele economice actuale necesare întreținerii unui copil minor.
16. Cu referire la motivarea soluției de respingere a pretenţiei cu privire la încasarea sumei de 3000 lei cu titlu de cheltuieli suplimentare pentru instituționalizarea minorului *****, pe motiv că nu a prezentat dovada imposibilității asigurării frecventării de către copil a unei instituții publice de educație timpurie, consideră că această motivare este contrară realității obiective. Or, este notoriu faptul că instituțiile publice de educație timpurie sunt supra-aglomerate, iar să ceri dovada a unui fapt notoriu, mai ales în speță, când era vorba de un copil de un an şi trei luni, care de altfel era încă sugar-alăptat natural, vine în contradicţie cu *****3 alin. (1) Cod de procedură penală şi circumstanța dată urma a fi degrevată de probațiune.
17. Un ultim aspect care afectează hotărârea în cauza se referă la motivarea insuficientă a hotărârii.
18. Conform unei jurisprudenţe constante a Curții Europeane a Drepturilor Omului, pronunțarea de către instanțele judecătoreşti a unor hotărâri motivate constituie una dintre garanțiile dreptului fundamental la un proces echitabil și acesta presupune obligațiunea instanței judecătoreşti de a se expune în hotărâri asupra tuturor cerințelor acțiunii, precum şi, argumentelor invocate de către părți întru admiterea sau respingerea acestora (cauza Garcia Ruiz vs. Spania, hotărârea din 21 ianuarie 1999).
19. Astfel, instanțele judecătorești sunt obligate să-şi motiveze soluțiile şi concluziile, să furnizeze toate răspunsurile la întrebările care sunt pertinente pentru rezultatul procesului şi necesită un răspuns special în hotărâre. În cazul în care instanța de

judecată se abține de a da un răspuns special şi explicit în cele mai importante întrebări, fără a acorda părții care a formulat-o posibilitatea de a ști dacă acest mijloc de apărare a fost neglijat sau respins, acest fapt se va considera o încălcare a art. 6§1 din CEDO (cauza Hiro Balani vs. Spania, 1994).

20. În final, consideră că aprecierea eronată a circumstanțelor cauzei, afectează grav legalitatea hotărârii contestate și care de altfel reprezintă o încurajare a violenței psihologice şi economice împotriva femeilor, o blamare a principiului egalității şi care încurajează deopotrivă toleranța față de violența în familie și eschivarea de la onorarea obligațiilor părinteşti.

21. În ședința de judecată a instanței de apel, apelanta Gonța Ecaterina a solicitat admiterea apelului, cu casarea hotărârii, rejudecarea cauzei în instanța de apel și pronunțarea unei noi hotărâri prin care să fie admise cerințele din cererea de apel.
22. Intimatul Țurcanu Ion, intervenienții accesorii Primăria comunei Petreni și DPDC Ciocana în ședința de judecată a instanței de apel nu s-au prezentat, din motive necunoscute instanței, fiind dispusă examinarea cauzei în lipsa lor.

Aprecierea instanţei de apel:

23. Analizând legalitatea şi temeinicia hotărârii contestate, prin prisma argumentelor invocate în cererea de apel, în raport cu materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Centru consideră cererea de apel ca fiind neîntemeiată şi urmează a fi respinsă, cu menținerea hotărârii primei instanțe, din motivele ce succed.
24. În conformitate cu art. 385 alin. (1) lit. a) Cod de procedură civilă, instanța de apel, după ce judecă apelul, este în drept să respingă apelul și să mențină hotărârea primei instanțe.
25. Potrivit art. 239 Cod de procedură civilă, hotărârea judecătorească trebuie să fie legală și întemeiată. Instanța își întemeiază hotărârea numai pe circumstanțele constatate nemijlocit de instanță și pe probele cercetate în ședință de judecată.
26. În temeiul art. 240 alin. (1) Cod de procedură civilă, la deliberarea hotărârii, instanța judecătorească apreciază probele, determină circumstanțele care au importanță pentru soluționarea pricinilor, care au fost sau nu stabilite, caracterul raportului juridic dintre părți, legea aplicabilă soluționării pricinii și admisibilitatea acțiunii.
27. Din conținutul celor relatate Colegiul reține că sarcina instanței de apel derivă reieșind din dispozițiile art. 373 Cod de procedură civilă, în condițiile în care instanța de fond a soluționat fondul cauzei, cu expunerea argumentelor în vederea admiterii sau respingerii acțiunii în raport cu concluziile reținute de către aceasta.
28. Colegiul civil reține, că instanța de apel, potrivit regulilor unui proces echitabil, reținându-se rolul determinant al concluziilor sale, are obligația să examineze efectiv problemele esențiale care îi sunt supuse aprecierii și să nu se limiteze la însușirea motivelor instanței inferioare (Hirro Balani contra Spaniei, nr. 18064/91 din 09.*****.1994 §27; Georgiadis vs Grecia nr. 21522/93 din 29.05.1997 §43).

29. De asemenea, conform prevederilor art. 63 Codul familiei, în cazul când părinții locuiesc separat, domiciliul copilului care nu a atins vârsta de 14 ani se determină prin acordul părinților. Dacă un atare acord lipsește, domiciliul minorului se stabilește de către instanța judecătorească, ținându-se cont de interesele și părerea copilului (dacă acesta a atins vârsta de 10 ani). În acest caz, instanța judecătorească va lua în considerație atașamentul copilului față de fiecare dintre părinți, față de frați și surori, vârsta copilului, calitățile morale ale părinților, relațiile existente între fiecare părinte și copil, posibilitățile părinților de a crea condiții adecvate pentru educația și dezvoltarea copilului (îndeletnicirile și regimul de lucru, condițiile de trai etc.)
30. Totodată, conform art. 74 alin. (1) Codul familiei, părinții sânt obligați să-și întrețină copiii minori și copiii majori inapţi de muncă care necesită sprijin material. (2) Modul de plată a pensiei de întreținere se determină în baza unui contract încheiat între părinți sau între părinți și copilul major inapt de muncă. (3) Dacă lipsește un atare contract și părinții nu participă la întreținerea copiilor, pensia de întreținere se încasează pe cale judecătorească, la cererea unuia dintre părinți, a tutorelui copilului sau a autorității tutelare teritoriale.
31. Potrivit art.75 Cod familiei, pensia pentru întreținerea copilului minor se încasează din salariul și/sau alte venituri ale părinților în mărime de 1/4 - pentru un copil, 1/3 - pentru 2 copii și 1/2 pentru 3 și mai mulți copii.
32. Totodată, conform prevederilor art. 76 alin. (1) Codul familiei, în cazurile când părintele care datorează întreținere copilului său are un salariu și/sau alte venituri neregulate sau fluctuabile ori primește salariu și/sau alte venituri, total sau parțial, în natură, ori nu are un salariu și/sau alte venituri, precum și în alte cazuri când, din anumite motive, încasarea pensiei de întreținere, sub forma unei cote din salariu și/sau alte venituri, este imposibilă, dificilă sau lezează substanțial interesele uneia dintre părți, instanța judecătorească poate să stabilească cuantumul pensiei de întreținere într-o sumă bănească fixă plătită lunar sau, concomitent, într-o sumă bănească fixă și sub forma unei cote din salariu și/sau alte venituri conform art. 75 Codul familiei. (2) Cuantumul sumei bănești fixe încasate în conformitate cu alin. (1) se determină de instanța judecătorească, ținându-se cont de starea materială și familială a părților, de alte circumstanțe importante și păstrându-se, dacă este posibil, nivelul anterior de asigurare materială a copilului.
33. De asemenea, la stabilirea cuantumului pensiei de întreținere pentru copilul minor, instanțele judecătorești vor ține cont și de dispozițiile art. 58 alin. (1) și art. 74 alin. (1) Codul familiei, care expres prevăd că părinții au drepturi și obligații egale față de copii, indiferent de faptul dacă copiii sânt născuți în căsătorie sau în afara ei, dacă locuiesc împreună cu părinții sau separat.
34. În conformitate cu prevederile art. 18 alin. (1) din Legea privind drepturile copilului nr. 338 din 15 decembrie 1994, conform cărora ambii părinți, în egală măsură, sau persoanele subrogatorii legale, poartă răspunderea principală pentru dezvoltarea fizică, intelectuală, spirituală și socială a copilului, ținând cont în primul rând de interesele acestuia.

35. De asemenea, potrivit art. 18 alin. (1) al Convenției internaționale din 20 noiembrie 1989 cu privire la drepturile copilului, în vigoare pentru Republica Moldova din 25 februarie 1993, statele părți vor depune eforturi pentru asigurarea recunoașterii principiului potrivit căruia ambii părinți au o răspundere comună pentru creșterea și dezvoltarea copilului. Răspunderea pentru creșterea copilului și asigurarea dezvoltării sale le revine în primul rând părinților sau, după caz, reprezentanților săi legali. Aceștia trebuie să se conducă înainte de orice după interesul superior al copilului.
36. Situații de acest gen sunt reglementate și prin art. 27 alin. (2) din Convenție, potrivit căruia părinților și oricăror altor persoane, care au în grijă un copil le revine, în primul rând, responsabilitatea de a asigura, în limita posibilităților și a mijloacelor lor financiare, condițiile de viață necesare dezvoltării copilului. Astfel reglementările numite arată, că ambii părinți au datoria egală de a participa la întreținerea copilului minor, indiferent, dacă locuiesc împreună sau separat, iar art. 76 alin. (2) Codul familiei obligă părinții, după separare, să asigure copilului un nivel de trai apropiat celui existent până la separare.
37. Din materialul probator administrat, se atestă că Gonța Ecaterina și Țurcanu Ion au încheiat căsătoria la 01 august 2010 eveniment înregistrat şi trecut în Registrul actelor de stare civilă de Primăria satului Voinescu fapt confirmat prin certificatul de căsătorie. În timpul căsătoriei, s-au născut copiii comuni *****, ***** și *****.
38. La 27 iunie 2022 Gonța Ecaterina a depus o cerere de chemare în judecată către Țurcanu Ion privind desfacerea căsătoriei, stabilirea domiciliului copiilor minori și încasarea pensiei de întreţinere.
39. Fiind investită cu examinarea cauzei în fond, prima instanță a concluzionat asupra temeiniciei parțiale a acțiunii și prin hotărârea Judecătoriei Chişinău, sediul Centru, din 16 iunie 2023 a admis parțial acţiunea la cererea de chemare în judecată înaintată de Gonța Ecaterina către Țurcanu Ion privind desfacerea căsătoriei, stabilirea domiciliului copiilor minori și încasarea pensiei de întreţinere. S-a desfăcut căsătoria, încheiată la 01 august 2010 între Țurcanu Ion şi Gonța Ecaterina trecută în registrul actelor de stare civilă de către Primăria satului Voinescu, raionul Hîncești cu nr. *****. Pentru înregistrarea desfacerii căsătoriei şi eliberarea certificatului de desfacere a căsătoriei în Oficiul de Stare Civilă s-a încasat de la Gonța Ecaterina și Țurcanu Ion în beneficiul statului taxa de stat în mărime de 100 (una sută) lei de la fiecare. S-a stabilit domiciliul copiilor minori ***** născut la 30 octombrie 2011, ***** născută la ***** și ***** născut la ***** cu mama Gonța Ecaterina IDNP *****. S-a încasat pensia de întreţinere de la Țurcanu Ion IDNP ***** în beneficiul lui Gonța Ecaterina IDNP ***** pentru copilul minor ***** născut la 30 octombrie 2011 în mărime de 2000 (două mii) lei lunar, începând cu data depunerii cererii de chemare în judecată din 28 iunie 2022 până la atingerea vârstei de 18 ani a copilului. S-a încasat pensia de întreţinere de la Țurcanu Ion IDNP ***** în beneficiul lui Gonța Ecaterina IDNP ***** pentru copilul minor ***** născută la ***** în mărime de 2000 (două mii) lei lunar,

începând cu data depunerii cererii de chemare în judecată de 28 iunie 2022 până la atingerea vârstei de 18 ani a copilului. S-a încasat pensia de întreţinere de la Țurcanu Ion IDNP ***** în beneficiul lui Gonța Ecaterina IDNP ***** pentru copilul minor ***** născut la ***** în mărime de 2000 (două mii) lei lunar, începând cu data depunerii cererii de chemare în judecată de 28 iunie 2022 până la atingerea vârstei de 18 ani a copilului. S-a încasat de la Țurcanu Ion IDNP ***** în beneficiul lui Gonța Ecaterina IDNP ***** cheltuielile de judecată în mărime de 140 (una sută patruzeci) lei. S-a încasat de la Țurcanu Ion IDNP ***** în beneficiul statului taxa de stat în mărime de 2160 (două mii una sută șaizeci) lei. Hotărârea în partea ce ţine de încasarea pensiei de întreţinere a copiilor minori a fost pusă în executare imediat. În partea solicitărilor de încasare a cheltuielilor suplimentare pentru copilul minor și a pensie de întreținere pentru soție acțiunea s-a respins ca neîntemeiată. Copia hotărârii cu privire la desfacerea căsătoriei, în termen de 3 (trei) zile de la rămânerea definitivă, a fost transmisă IP „Agenţia Servicii Publice”.

40. Contestând cu apel hotărârea primei instanțe, apelanta Gonța Ecaterina în cadrul ședinței de judecată și-a concretizat cerințele, exprimându-și dezacordul cu hotărârea instanței de fond solicitând instanței de apel, încasarea pensiei de întreținere de la Țurcanu Ion a.n. ***** în beneficiul Ecaterinei Gonța a.n. *****, pentru fiecare dintre copii minori, *****, ***** a.n. *****, ***** a.n. *****, în mărime de 2500 (două mii cinci sute) lei pentru fiecare, începând cu data înaintării acțiunii în judecată 27.06.2022. Încasarea de la Turcanu Ion a.n. ***** în beneficiul Ecaterinei Gonța a.n. ***** a cheltuielilor suplimentare pentru copilul mior ***** a.n. *****, în mărime de 3000 (trei mii) lei lunar începând cu data de 01.10.2022 până la data de 31.05.2023.
41. Analizând situația de fapt prin prisma prevederilor legale enunțate mai sus, Colegiul nu va supune analizei și verificării și nu va da apreciere concluziei instanței de fond cu privire la admiterea cerinței privind stabilirea domiciliului copiilor minori, deoarece în această parte hotărârea nefiind contestată de părți, apelanta înaintând obiecții doar în partea cuantumului pensiei pentru întreținerea copiilor minori și anume în mărime de câte 2500 lei pentru fiecare copil, cât și în partea încasării de la Țurcanu Ion în beneficiul Ecaterinei Gonța a cheltuielilor suplimentare pentru copilul minor ***** în mărime de 3000 (trei mii) lei lunar începând cu data de 01 octombrie 2022 până la data de 31 mai 2023.
42. Urmare a acestui fapt și ghidându-se de principiul disponibilității părților și examinării pricinii în apel în limitele pretențiilor din cererea de apel, situație reglementată potrivit dispozițiilor art. 27 alin. (1) și art. 373 alin. (1) Cod de procedură civilă, Colegiul va supune verificării hotărârea instanței de fond doar în partea atacată, în rest prezumându-se că aceasta este una corectă și legală, fiind acceptată de părțile în litigiu.
43. La capitolul respectiv actele pricinii denotă corectitudinea și legalitatea soluției date de prima instanță, privind admiterea cerinței cu privire la încasarea pensiei de întreținere în proporție de câte 2000 lei lunar, pentru fiecare copil începând cu data

depunerii cererii de chemare în judecată, adică 28.06.2022 și până la atingerea majoratului copiilor.

44. La acest subiect, Colegiul reține că valoarea salariului mediu prognozat pe economie pentru anul 2023 în mărime de 11700 lei și raportat la prevederile art. 75 alin. (1) Codul familiei s-ar transpune într-o reținere a pensiei de întreținere pentru trei copii în cuantum de aproape 6000 lei.

45. Totodată, potrivit art. 2 al Legii nr. 152/05.07.20***** cu privire la minimul de existenţă, minimul de existenţă este un indicator ce reprezintă mărimea valorică a volumului minim de consum al bunurilor materiale şi a serviciilor pentru satisfacerea necesităţilor principale, menţinerea sănătăţii şi pentru susţinerea viabilităţii omului, iar, conform art. 3 al aceleiaşi Legi, mărimea minimului de existenţă include: mărimea valorică a coşului alimentar; cheltuielile pentru procurarea mărfurilor industriale şi pentru achitarea serviciilor prestate populaţiei şi mărimea primelor şi a contribuţiilor obligatorii.

46. În această ordine de idei, Colegiul relevă că părinții sunt obligați să creeze copilului condiții adecvate pentru creșterea și dezvoltarea acestuia, atât fizică cât și psihologică, astfel încât întreținerea nu urmează a fi acordată doar la nivelul minimului de existență.

47. Cu privire la capătul de cerere privind stabilirea domiciliului copilului minor, Completul judiciar reţine că, în conformitate cu art. 38 alin. (2) lit. b) şi lit. d) Codul familiei, în cazul lipsei unui acord între soţi, instanţa judecătorească este obligată să determine care dintre părinţi va plăti pensia de întreţinere a copiilor minori şi mărimea acesteia şi să stabilească cu cine dintre părinţi vor locui copii minori după divorţ.

48. Totodată, în accepţiunea art. 51 alin. (2) Codul familiei, fiecare copil are dreptul să locuiască în familie, să-şi cunoască părinţii, să beneficieze de grija lor, să coabiteze cu ei, cu excepţia cazurilor când aceasta contravine intereselor copilului.

49. Colegiul învederează că, prin prisma art. 9 din Convenţia internaţională cu privire la drepturile copilului din 20 noiembrie 1989, statele părţi vor veghea ca nici un copil să nu fie separat de părinţii săi împotriva voinţei acestora, exceptând situaţia în care autorităţile competente decid, sub rezerva revizuirii judiciare şi cu respectarea legilor şi a procedurilor aplicabile, că această separare este în interesul suprem al copilului. O astfel de decizie poate deveni necesară în cazuri particulare cum ar fi, de exemplu, în cazul copiilor maltrataţi sau neglijaţi de părinţi sau în cazul în care părinţii trăiesc separat şi se impune luarea unei hotărâri cu privire la locul de reşedinţă a copilului. În cazul examinării litigiilor cu privire la stabilirea domiciliului copilului minor în cazul în care părinţii locuiesc separat, să se ţină cont exclusiv de interesul superior al copilului.

50. Respectiv, la încredinţarea copiilor minori, instanţa judecătorească are îndatorirea să se pronunţe reieşind din interesul superior al copilului, interes ce urmează a fi stabilit prin examinarea tuturor criteriilor consacrate în acest domeniu - vârsta copilului, posibilităţile părintelui de a-i asigura o bună dezvoltare fizică, intelectuală şi morală, ataşamentul faţă de copilul minor, precum şi al minorului

faţă de părinte, grija manifestată de părinţi în timpul convieţuirii şi după despărţirea lor în fapt, precum şi altele asemenea.

51. Instanţa de apel reliefează că, în concordanţă cu prevederile art. 63 alin. (1) din Codul familiei, în cazul când părinţii locuiesc separat, domiciliul copilului care nu a atins vârsta de 14 ani se determină prin acordul părinţilor. [....] (3) La determinarea domiciliului copilului minor, instanţa judecătorească va cere şi avizul autorităţii tutelare teritoriale în a cărei rază teritorială se află domiciliul fiecăruia dintre părinţi, care va conţine, după caz, şi informaţia disponibilă privind actele de violenţă în această familie şi persoana agresorului familial. (4) În cazul în care lipseşte acordul părinţilor cu privire la stabilirea domiciliului copilului, până la stabilirea acestuia de către instanţa de judecată, domiciliul copilului este considerat domiciliul părintelui cu care acesta locuieşte permanent. (5) În cazul indicat la alin. (4), părintele care locuieşte separat de copil are dreptul să petreacă timpul cu copilul la domiciliul său, dacă aceasta nu contravine interesului superior al copilului, luându-se în consideraţie vârsta copilului, proximitatea domiciliului părintelui care locuieşte separat, frecventarea studiilor/participarea la activităţi extraşcolare, conform unui program stabilit de autoritatea tutelară teritorială.

52. În speța dedusă judecăţii, Colegiul reţine că, copiii minori *****, ***** și *****, după separarea părinţilor, au rămas să locuiască cu mama sa, Gonța Ecaterina, care potrivit avizului concluzie prezentat de Direcția pentru protecția drepturilor copilului sect. Ciocana mun. Chișinău s-a constatat că mama dispune de condiții suficiente și adecvate pentru a asigura creșterea și dezvoltarea minorilor.

53. De asemenea, Completul judiciar atestă că, din răspunsul Primăriei comunei Petreni raionul Drochia s-a constatat că pârâtul Țurcanu Ion nu domiciliază în localitate și nu a comunicat instanței de judecată o altă adresă de domiciliu.

54. La acest capitol, urmează a se menţiona că, răspunderea pentru creşterea copiilor şi asigurarea dezvoltării acestora îi revine ambilor părinţi, care indiferent de situaţiile de conflict apărute între ei, urmează să ţină cont exclusiv de interesul superior al copilului.

55. Astfel, cu referire la caz, Colegiul atestă că, copii se află în grija mamei Gonța Ecaterina și necesită sprijin material, iar instanţa de fond a conchis just că, anume că mama poate asigura o bună dezvoltare fizică, intelectuală şi morală a copiilor, iar tatăl nu a solicitat să fie stabilit domiciliul copiilor împreună cu el, or, copiii fiind la vîrste de 14, 8 și respectiv 4 ani necesită o atenţie sporită şi dedicaţie.

56. Consecvent, luând în vedere ataşamentul mamei faţă de copii, vârsta acestora, legătura emoţională dintre mamă şi copii, în raport cu avizul organelor abilitate, instanţa de fond a determinat domiciliul copiilor minori cu mama Gonța Ecaterina.

57. În partea ce ţine de cerinţa privind cuantumul pensiei de întreţinere, Colegiul precizează că, în concordanţă cu art. 18 alin. (1) al Convenţiei internaţionale din 20 noiembrie 1989 cu privire la drepturile copilului, în vigoare pentru Republica Moldova din 25 februarie 1993, statele părţi vor depune eforturi pentru asigurarea recunoaşterii principiului potrivit căruia ambii părinţi au o răspundere comună pentru creşterea şi dezvoltarea copilului. Răspunderea pentru creşterea copilului şi

asigurarea dezvoltării sale le revine în primul rând părinţilor sau, după caz, reprezentanţilor săi legali. Aceştia trebuie să se conducă înainte de orice după interesul superior al copilului.

58. În conformitate cu art. 58 alin. (1) din Codul familiei, părinţii au drepturi şi obligaţii egale faţă de copii, indiferent de faptul dacă copiii sânt născuţi în căsătorie sau în afara ei, dacă locuiesc împreună cu părinţii sau separat.

59. Conform prevederilor art. 18 alin. (1) al Legii privind drepturile copilului nr. 338 din 15 decembrie 1994, legiuitorul prevede expres că, ambii părinţi, în egală măsură, sau persoanele subrogatorii legale poartă răspunderea principală pentru dezvoltarea fizică, intelectuală, spirituală şi socială a copilului, ţinând cont în primul rând de interesele acestuia.

60. Prin titlul IV din Codul familiei legiuitorul a instituit obligaţia de întreţinere dintre membrii familiei, în special capitolul ***** a reglementat obligaţia de întreţinere dintre părinţi şi copii.

61. Potrivit prevederilor art. 74 alin. (1) din Codul familiei, părinţii sânt obligaţi să-şi întreţină copiii minori şi copiii majori inapţi de muncă care necesită sprijin material. Alin. (2) prevede că modul de plată a pensiei de întreţinere se determină în baza unui contract încheiat între părinţi sau între părinţi şi copilul major inapt de muncă. Iar potrivit alin. (3), dacă lipseşte un atare contract şi părinţii nu participă la întreţinerea copiilor, pensia de întreţinere se încasează pe cale judecătorească, la cererea unuia dintre părinţi, a tutorelui copilului sau a autorităţii tutelare teritoriale.

62. Colegiul mai reţine că, conform art. 75 alin. (1) din Codul familiei, pensia de întreţinere pentru copilul minor se încasează din salariul şi/sau din alte venituri ale părinţilor în mărime de 1/4 - pentru un copil, 1/3 - pentru 2 copii şi 1/2 - pentru 3 şi mai mulţi copii. (2) Cuantumul cotelor stabilite la alin. (1) poate fi micşorat sau majorat de instanţa judecătorească, ţinându-se cont de starea materială şi familială a părinţilor, de alte circumstanţe importante. (3) În cazul în care unii copii rămân cu un părinte, iar alţii - cu celălalt, pensia de întreţinere plătită în favoarea părintelui mai puţin asigurat se stabileşte într-o sumă bănească fixă, determinată conform art.76.

63. În conformitate cu prevederile art. 76 alin. (1) din Codul familiei, în cazurile când părintele care datorează întreţinere copilului său are un salariu şi/sau alte venituri neregulate sau fluctuabile ori primeşte salariu şi/sau alte venituri, total sau parţial, în natură, ori nu are un salariu şi/sau alte venituri, precum şi în alte cazuri când, din anumite motive, încasarea pensiei de întreţinere, sub forma unei cote din salariu şi/sau alte venituri, este imposibilă, dificilă sau lezează substanţial interesele uneia dintre părţi, instanţa judecătorească poate să stabilească cuantumul pensiei de întreţinere într-o sumă bănească fixă plătită lunar sau, concomitent, într-o sumă bănească fixă şi sub forma unei cote din salariu şi/sau alte venituri conform art.75. Iar potrivit alin. (2), cuantumul sumei băneşti fixe încasate în conformitate cu alin. (1) se determină de instanţa judecătorească, ţinându-se cont de starea materială şi familială a părţilor, de alte circumstanţe importante şi

păstrându-se, dacă este posibil, nivelul anterior de asigurare materială a copilului.

64. Colegiul remarcă că, cuantumul sumei băneşti fixe încasate în conformitate cu art. 76 alin. (1) din Codul familiei, se determină de instanţa judecătorească, ţinându-se cont de starea materială şi familială a părţilor şi păstrându-se, pe cât este posibil, nivelul unui trai decent al copilului.

65. Cu referire la cazul dedus judecăţii, Colegiul remarcă că, prin acţiunea înaintată, reclamanta Gonța Ecaterina a pretins încasarea sumei de 2500 lei lunar cu titlu de pensie de întreţinere pentru fiecare copil minor, până la atingerea majoratului de către aceștea.

66. Corespunzător, instanţa de fond a dispus încasarea din contul pârâtului/intimat Țurcanu Ion în beneficiul Ecaterinei Gonța, a pensiei de întreţinere pentru copilul minor ***** născut la 30 octombrie 2011 în mărime de 2000 (două mii) lei lunar, pentru copilul minor ***** născută la ***** în mărime de 2000 (două mii) lei lunar, pentru copilul minor ***** născut la ***** în mărime de 2000 (două mii) lei lunar, începând cu data depunerii cererii de chemare în judecată de 28 iunie 2022 până la atingerea vârstei de 18 ani a copiilor, acestea fiind justificate şi nu urmează a fi modificate.

67. Or, reieşind din aportul fiecăruia din părinţi, obligaţiile zilnice ce ţin de educaţia, grija, protecţia copililor, timpul necesar de acordat copiilor zilnic, care ţin de mama Gonța Ecaterina, precum şi din faptul că intimatul/pârât nu participă la întreţinerea copiilor, ceea ce creează o situaţie dezavantajoasă în ceea priveşte dezvoltarea corespunzătoare a acestora, instanţa de fond a stabilit just că pretenţiile de încasarea a pensiei de întreţinere, formulată de către reclamantă sunt întemeiate şi urmează a fi parţial admise.

68. Instanţa de fond a ajuns la o asemenea concluzie, reieşind din faptul că pârâtul/intimat a eşuat să probeze şi să combată prin probe veridice, concludente şi pertinente, argumentele reclamantei/apelante, instanţa dispunând încasarea pensiei de întreţinere în mod forţat.

69. Distinct de cele relatate mai sus, instanţa de apel atrage atenţia asupra faptului că, valoarea salariului mediu prognozat pe economie pentru anul 2023 în mărime de 11700 lei, iar cu trimitere la prevederile art. 75 alin. (1) Codul familiei s-ar transpune într-o reținere a pensiei de întreținere pentru trei copii în cuantum de aproape 6000 lei.

70. În acest context, necesită a se menţiona faptul că, potrivit art.2 al Legii nr. 152 din 05 iulie 20***** cu privire la minimul de existenţă, minimul de existenţă este un indicator ce reprezintă mărimea valorică a *volumului minim* de consum al bunurilor materiale şi a serviciilor pentru satisfacerea necesităţilor principale, menţinerea sănătăţii şi pentru susţinerea viabilităţii omului. Iar, conform art.3 al aceleiaşi Legi, mărimea minimului de existenţă pentru o persoană se determină în lei pe fiecare lună.

71. Prin urmare, minimul de existenţă nu prevede toate cheltuielile necesare pentru dezvoltarea unui copil: procurarea cărţilor, frecventarea anumitor secţii sportive sau de creaţie, activităţi necesare creşterii şi evoluării psiho-emoţionale echilibrate

a copilului, de care acesta nu poate fi lipsit, or, acest fapt ar contravine interesului său superior.

72. De asemenea, Completul de judecată punctează că, un copil nu are nevoie doar de îmbrăcăminte, încălţăminte şi alimente, ci are nevoie şi de condiţii decente şi optime de locuit - ceea ce presupune o locuinţă adecvată creşterii unui minor, curată, mobilată şi utilată, are nevoie de o bună pregătire educaţională, de jucării, de cărţi potrivite vârstei sale şi, cel mai important, are nevoie de afecţiune şi atenţie permanentă, de cineva care să se ocupe de educaţia şi îngrijirea lor permanentă şi constantă, de cineva care să ducă şi să aducă copiii de la grădiniţă/şcoală, ori la activităţi extra curriculare, de cineva care să fie tot timpul alături de copil şi împreună cu acesta.

73. În această ordine de idei, Colegiul atestă că, toate aceste „îndatoriri", enumerate mai sus, rămân în sarcina părintelui la care a fost stabilită locuinţa minorilor, la caz, constituind contribuţia nemijlocită a mamei.

74. Astfel, la soluționarea litigiului dedus judecății, instanţa de fond a luat în calcul faptul că, pârâtul/intimat Țurcanu Ion nu s-a prezentat pentru a confirma sau infirma alegațiile indicate supra şi reieşind din starea materială şi familială a ambilor părinţi, probatoriul administrat cu privire la cheltuielile suportate pentru educaţia copilului, vârsta copiilor şi nevoile vitale ale acestora, instanţa just a conchis că, cuantumul pensiei de întreţinere de 2 000 lei pentru fiecare copil este unul rezonabil, capabil să asigure condiţiile de viaţă necesare dezvoltării normale a copiilor minori până la atingerea majoratului.

75. Prin urmare, Colegiul apreciază ca fiind justă şi întemeiată concluzia primei instanţe, potrivit căreia, suma de 2000 lei plătibilă lunar pentru fiacare copil, ar fi una rezonabilă pentru întreţinerea copiilor minori şi totodată nu este o sumă împovărătoare pentru părintele din contul căruia aceasta urmează a fi încasată, ultimul având obligaţia primordială de a asigura copiilor săi minori o întreţinere materială decentă, cu atât mai mult că nici un părinte nu ar avea dreptul moral să se eschiveze de la responsabilităţile sale în acest sens, invocând lipsa surselor financiare.

76. Astfel, Colegiul apreciază concluzia instanţei de fond privind încasarea pensiei de întreţinere în sumă fixă de 2 000 lei pentru fiecare copil, ca fiind una justă şi întemeiată, iar cerinţele apelantei Gonța Ecaterina cu privire la încasarea pensiei de întreținere în mărime de 2500 de lei pentru fiecare copil, fiind una excesivă, instanța de fond corect le-a respins, iar careva motive de a interveni în această soluție, Colegiul judiciar nu a reținut, iar ca rezultat apelul, în această parte, urmează a fi respins ca neîntemeiat.

77. Totodată, Colegiul apreciază soluția instanței de fond și în partea în care a respins cererea de încasare a sumei de 3000 lei cu titlu de cheltuieli suplimentare pentru instituționalizarea minorului *****, or, o astfel de pretenție nu a fost probată.

78. La fel, vor fi respinse alegațiile apelantei cu privire la faptul că instanța de fond greșit a dispus încasarea pensiei de întreținere pentru copii minori începând cu data de 28.06.2022, întrucât aceasta susține că s-a adresat cu cererea de chemare în

judecată la data de 27.06.2022 și anume începând cu această zi urma a fi încasate pensiile de întreținere pentru copii minori, or, reieșind din numărul de intrare a cererii de chemare în judecată, se reține că aceasta a intrat cu nr. 05-3/3-28445 la data de 28 iunie 2022, ștampila fiind aplicată în original (f.d. 4), iar probele prezentate în acest sens nu au convins instanța de apel că reclamanta/apelantă Gonța Ecaterina a depus cererea de chemare în judecată anume la 27.06.2022.

79. Conform prevederilor art. 118 alin. (1) Cod de procedură civilă, fiecare parte trebuie să dovedească circumstanțele pe care le invocă drept temei al pretențiilor și obiecțiilor sale dacă legea nu dispune altfel.

80. Potrivit art. *****2 alin. (1) Cod de procedură civilă, circumstanţele care, conform legii, trebuie confirmate prin anumite mijloace de probaţiune nu pot fi dovedite cu nici un fel de alte mijloace probante.

81. Art.130 alin. (1) Cod de procedură civilă statuează, că instanța judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multe aspectual, completă, nepărtinitoare și nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul și interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege.

82. În context, Colegiul civil menționează că fiind o trăsătură esențială a apelului, efectul devolutiv constă în provocarea unei noi judecăți de fond, atât cu privire la problemele de fapt, cât şi cu privire la cele de drept, în limitele stabilite prin cererea de apel, astfel circumstanțele şi probele care nu au putut fi prezentate în prima instanţă, dar au o importanţă majoră în soluţionarea litigiului urmează să fie prezentate în instanţa de apel.

83. Subsecvent, în viziunea Colegiului, toate argumentele şi afirmaţiile invocate de către apelanta Gonța Ecaterina, sunt vădit lipsite de suport juridic, sub toate aspectele au fost examinate de prima instanţă, iar instanţa de apel le apreciază ca fiind inconsistente şi fără raţionament valabil circumstanţelor speţei.

84. Distinct de cele indicate, instanţa de apel, prin prisma jurisprudenţei CEDO şi anume cauza Rebait şi alţii vs France nr. 26561/1995, unde Comisia a menţionat că art. 6§1 al Convenţiei, nu impune motivarea în detaliu a unei decizii prin care o instanţă de recurs, întemeindu-se pe dispoziţii legale specifice, respinge recursul declarat împotriva sentinţei pronunţate de o instanţă inferioară, ca fiind lipsit de şanse de succed, consideră necesar de a respinge şi alte argumente invocate în cererea de apel, mai mult că acestea nu denotă încălcarea esenţială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau de drept procedural, care ar duce la anularea actului judecătoresc atacat cu apel.

85. În concluzie, instanţa de apel apreciază drept neîntemeiate argumentele apelantului, cărora li s-a dat o apreciere corectă şi în prima instanţă. În acelaşi sens, instanţa de apel menţionează că prima instanţă a examinat pricina, în coroborare cu prevederile legislaţiei în vigoare, desfăşurând examinarea litigiului pe principiul contradictorialităţii şi egalităţii părţilor în drepturile procedurale, organizând procesul astfel încât părţile au avut posibilitatea de a-şi formula, argumenta şi dovedi poziţia în proces, de a alege modalităţile şi mijloacele susţinerii ei de sine stătător şi independent de instanţă, de alte organe şi persoane,

de a-şi expune opinia asupra oricărei probleme de fapt şi de drept care are legătură cu pricina dată judecăţii şi de a-şi expune punctul de vedere asupra iniţiativelor instanţei, respectiv acordând posibilitate participanţilor la proces de a-şi expune poziţia, totodată păstrându-şi imparţialitatea şi obiectivitatea, creând condiţii pentru exercitarea drepturilor participanţilor la proces, pentru cercetarea obiectivă a circumstanţelor reale ale pricinii.

86. Din considerentele menţionate şi având în vedere că prima instanţă a adoptat o hotărâre legală, întemeiată şi bazată pe cercetarea multiaspectuală, completă, nepărtinitoare şi nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul şi interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege, iar cererea de apel este una nefondată, instanța de apel ajunge la concluzia de a respinge apelul declarat şi a menţine hotărârea.

87. În conformitate cu art.art. 385 lit.a), 389-390 Cod de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Centru,

d e c i d e :

Se respinge apelul declarat de Gonța Ecaterina.

Se menține hotărârea Judecătoria Chişinău, sediul Centru, din 16 iunie 2023, adoptată în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată înaintată de Gonța Ecaterina către Țurcanu Ion privind desfacerea căsătoriei, stabilirea domiciliului copiilor minori și încasarea pensiei de întreţinere.

Decizia este definitivă din momentul emiterii, dar poate fi atacată cu recurs la Curtea Supremă de Justiție, în termen de două luni de la data comunicării deciziei integrale, prin intermediul Curții Supreme de Justiție.

Președintele ședinței, judecătorul Ruxanda PULBERE

Judecătorii Constantin ROȘCA

Roman PASCARI